

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrtletja 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 21. sušca 1873.

List 12.

XIII. Križ — močno orožje proti jezi in maščevanju.

„S krotkostjo in spoštljivostjo
imejte dobro vést, da v tem, v
čemur vas opravljajo, bodo osra-
moteni.“ I. Petr. 3, 16.

Kako škodljiva je jeza, to so spoznali že pogani. O gnjevu ali jezi piše poganski modrijan Seneka takole: „Glej kako mnogim je že škodvala njih jeza. Nekterim so v divji jezi popokale žile; kri jim je uderla iz nosa in iz ust; oči so se zalile s kervijo; tudi zboleli so nekteri hudo. Ni je lože poti do norosti od jeze. Mnogi, kateri so v jezi zgubili svoj razum, ga nikdar več niso spet dobili.“ — V tem smislu grozi tudi sveto pismo: „Neumneža res umori togota njegova.“ (Job. 5, 2.)

V bajeslovji poganskem se pripoveduje, da je pri vходу do podzemeljskega svetá stražo imel grozen pes Cerber po imenu. Ta pes je imel tri glave, gadji gol-tanec in rep zmajev. Privezan je bil na verigah, a lajal je tako strašno, da se je treslo vse podzemno kra-ljestvo. Temu groznemu psu se primerja jezni človek, kateri hudo napada, grize in terga, kdor koli se mu pri-bliža; laja ali bruha na vse strani, ni živim ni mertvim ne da pokoja.

Jezavi ljudje so kakor nesterpljivi bolniki. Nič, prav nič jim ni po volji. Ako jih položijo na levo stran, hočejo ležati na desni; ako jim peč zakurijo, jim je prevroče; ako jim jo malo ali celo ne zakurijo, hočejo koj zmerzniti. Kadar jim dajejo zdravila, oponašajo, da jim prav ne deržijo žlice, da jim prenašlo ali premalo vlivajo itd.; nobena reč jim ne dopade. Ako jim kdo kaj govori, jih koj bolijo ušesa ali glava; ako molčijo, se pa jezijo, da nobeden zanje ne mara in jih nobeden ne razveseljuje itd. — Enako ravna jezavi človek z Bogom. Z ničemer ni zadovoljen. Zdaj mermrá zoper Božjo pre-vidnost, zdaj graja Božje dopuščenje ali obiskanje; zdaj oponaša Boga, da je zaslužil boljši osodo; vedno se šteje za nedolžnega in pravičnega; vzdiguje se zoper voljo Božjo, obrekuje in zasmehuje Božjo modrost; da bi bilo po njegovo, drugače bi vladal svet! Oh kako veliko je tako zbeganih ljudi na zemlji!

Junaški vitez, Hildebrand po imenu, je bil nekdaž od Brunona, tudi viteza in someščana, hudo razžaljen. Sercé se mu vname; kar dočakati ne more jutranjega svita, da bi se zmaščeval nad sovražnikom svojim. Tako prebudi celo noč. Zjutraj zgodaj si opase meč, ter se podá na pot. Ker pa je bilo še prav zgodaj, stopi — gredé mimo neke kapelice — vanjo, sede in pregleduje

podobe sim ter tje po steni, ki jih je obsévala rana zora. Bile so pa podobe tri.

Perva podoba je kazala Zveličarja v zaničljivem ogrinjalu pred Pilatom in Herodom, in spodej napis: „On ni preklinjal, kadar so preklinjali njega!“

Druga podoba je imela bičanje s podpisom: „On se ni grozil, kadar je terpel!“

Tretja pa je kazala križanje in besede: „Oče, od-pusti jim!“

Te podobe so ga tako ganile, da poklekne in mo-liti začne. Iz kapelice stopivšemu pridejo naproti služab-niki viteza Brunona: „Prav k vam smo namenjeni i pridite k nam, naš gospod je zelo bolan in leži.“ In tako gre z njimi, vstopi v izbo, kjer je ležal Bruno. „Oh, odpusti mi mojo krivdo, pravi Bruno vstopajo-čemu, jaz sem tebe hudo razžalil!“ Prijazno mu na to od-ovori Hildebrand: „Jaz nimam ti kaj odpuščati; jaz se več ne jezim.“ In podasta si roke, se objameta ter tolažita med seboj v priserčni ljubezni.

Kristjan, ako jezo čutiš kedaj v svojem sercu, in te vnema maščevavnost, nikar se ne spominjaj razža-ljenja, in ljubezen Jezusova vzmaga v njem.

Kadar je Ludvik XII. na kraljevi prestol fran-coski bil povišan, reče, da se mu predložijo imena vseh, kateri so pri predniku Karolu VIII. bili dvorni sveto-valci, in z rudečim križcem zaznamnja imena nekterih, ki so pod prejšnjo vlado bili njegovi nasprotniki ter so pripomogli k njegovemu jetništvu. Ta rudeči križec je pa vzbudil veliko pozornost. V kratkem se je razneslo to po mestu, in nekteri, ki so imeli slabo vést, pobeg-nejo boječi se, da se hoče kervavo maščevati nad njimi. Med tém pa jih pokliče Ludvik k sebi ter jim pravi: „Rudeči križec pred vašimi imeni služi meni v opomin, naj vam zavoljo kervave smerti svojega Gospoda Jezusa Kristusa odpustim iz serca, kar vam zdaj res storim. Bodite tedaj prepričani, da za to zadolženje, ktero ste si naklonili proti knezu orleanskemu, se francoski kralj nikdar maščeval ne bode.“

Zavoljo kervave smerti Kristusove na svetem križu je odpustil Ludvik sovražnikom svojim. Rad bi imel zgovornost sv. Janeza Zlatoustá, Avgušтина, Basilija, da bi to slavno prigodbo, doveršeno po zgledu Jezusovem, dostojno mogel ceniti in poviševati. Kaj je govoril Jezus, kadar je brez odeje in ves v kervi visel med nebom in zemljo? K nebeskemu Očetu je klical: „Oče, odpusti jim, sej ne vedó, kaj delajo.“ Ta mogočni klic ni veljal le Judom, kateri so neusmiljeno tedaj ga kri-ževali; on je veljal vsem narodom in ljudem, in je veljal tudi nam: „Oče, odpusti jim!“ Ta klic je pa bil več kot samó prošnja za sovražnike svoje. V dokaz, da on sam more in hoče odpustiti in odpreti nebó reče k raz-bojniku:

„Še danes boš z menoj v raju.“ Dal se je Jezus visoko povzdigniti na križ, da bi ga vsi vidili terpeti in umreti; da bi vsi slišali in razumeli glas njegove ljubezni.

Dal se je z žebli pribiti na križ, na rokah in nogah, kakor da bi hotel na veke privezan ostati k naši zemlji; na križu razteguje svoje roke, kakor da bi dobri oče objeti hotel svojega zgubljenega sina. Serčno stran si je dal prebosti, da bi odperl nam pot k svojemu sercu; pripravil nam je zavetje, v katerem nas noben sovražni duh napasti ne sme; oblačila se je dal oropati, da bi nam pridobil oblačilo svatovsko; da bi nas nikdar ne pozabil, dal si je na glavo vtisniti krono ternjevo.

Nekoliko o branji mladine.

Ne le drugod, ampak tudi že po Ogerskem, kakor toži „Katholik“, izhaja veliko judovske in druge plaže in šare, ki ima biti berilo za mladino, je pa v resnici le tvarina za njeno pohujšanje in spačenje. Dajejo se v nemščini in madjarsčini na svetlo „Kinderzeitungen“ in enaka roba, pa ne iz ljubezni do mladine, ampak iz lakomnosti po denarji itd. Obsegajo namreč bedarije z ravno tako zanikarnimi leso-kiپی, s kakoršnimi rečmi se že v prvih letih dober kus in pamet otrokom pači. Ogioljejo se taki slepivci vsega, kar méri na razodeto vero, označujejo pa le nekako moralo za korist na tem svetu, kakoršna brez vere v prihodnost nobene podpore nima.

„Katholik“ o tem daje nekatere svete. Le samo od resnično katoliških pisavcev bukve ali časniki naj se mladini v roke dajejo. Spisi morajo biti v katoliškem duhu, lahki, uveljavljeni, mični, ne preveč iznad okrožja teža, kar otrok zamore misliti. Veliko bolj naj se razkazuje lepota čednosti, kakor pa da bi se pregreha popisovala. Besed, pojasnovanj tacihi reči, ki so čistemu sercu spotikljive, se je treba ogibati. To pa posebno tiče še tudi podobe. (Stacunarji, bukvarji in drugi, ki z enakimi rečmi človeštvo pohujšujejo, niso človeki, ampak „človekodirci“ — pravica Božja piše v sodnje bukve vsako osebo, katero pohujšajo taki nesramni barantavsi). Za manjši otrociče naj so kratke povesti, za večji nekoliko daljši dogodbe, popisi, in kar je moč, iz življenja. Pri izmišljarijah že tudi otrok sam kmali vidi, da je le izmišljaja, in nima toliko moči do njegovega serca, kakor pa djavske dogodbe.

Bolje je, da se tudi v tacihi prilikah nekako omeni, da so le po življenji sploh posvete, kakor pa da bi se reklo, res se je zgodilo, kar je le podoba in prilika človeškega življenja. Věstin, res keršansk učenik, duhovni pastir, nekoliko že iznajdeni starši zamorejo otrokom za branje primerne bukve izbirati. Kar še sam ne poznaš, kar nisi prebral, ne daj drugim brati.

Šolskim otrokom naj starši ne pusté družih reči prebirati, dokler svojih šolskih dolžnost niso dopolnili. Velja naj posojilo bukve kakor povračilo za pridnost.

Otroku, ki se navadi tako rekoč voléji biti na branje in mu to strast postane, branje ni več vselej v korist, ampak lahko v škodo in spačenje. Veliko mladine od branja dobrih bukev prestopi k zanikarnim in z lažnjivimi romani se popolnoma spačijo, da niso za nobeno djausko rabo več. Romani malokrat popisujejo to, kar je, ampak le to česar ni. Sedanjí romani so večí del naj večí pohujšljivci, lažniki in obrekovavci. Dobrim stanovom, redom, osebam pripisujejo binavstvo in pregrehe; hudobne in nič vredne ljudi pa stavijo pred oči kakor izglede in podobe čednosti. Skor vse visoke vladarske in sicer očitne osebe obojega spola in sto dru-

gih mažejo v svoje romane in popisujejo jih kakor naj ostudniše grešnike in grešnice. Iz Nemškega toliko gerde robe pošiljajo bukvarjem, da bi pri vsakem bukvarji vsako leto imel konj člosti peljati. Kateri bukvar je brezvésten, da v to satansko barantijo roko padá, stori strašno veliko pohujšanja. Dandanašnji pišejo posebno zoper duhovstvo in kloštre, ker mavtarji bi radi najprej té spod nóg spravili, da bi potlej ložej Cerkev zaterli. Za Cerkvijo ali pa tudi še prej pridejo na versto prestoli. To smo ob kratkem omenili, da vedó starši in drugi mladino varovati nevarnega in kužljivega branja. O domačih umazanih povestih, pesmih itd. smo že o več prilikah govorili. Dobro pomnimo, da že pred več leti so marsikteri, ki so na tujem vero zapravili, osorno žugali, kako hoče o naš narod z zanikarnimi spisi slikovati! Marsikteri spolnujejo po nekoliko svoje judeževó delo, pa večí del gre njih početje na kant, ker naš narod je věren in nraven in ako vidi, da je kaki sad Adamovo jabelko, ga noče grizti. Se vě, da brez škode tudi ni.

Naj bi vsak pomislil, da prvo in morebiti največí škodo stori sam sebi, ako strup pohujšanja spisuje in trosi. Zakaj, kakor gotovo je, da věčni Bog čednost hoče in ljubi, pregreho pa sovraži, tako gotovo je, da se bo pohujševalcu njegova hudobija strah vito utepala.

O tej priliki bodi gg. duhovnom, staršem in odgojiteljem za mladino posebno priporočen gosp. Tomšičev „Verte“, ki je ravno tako mično in prijetno kakor koristno in podučno pisan. Cena je za pol leta v Ljublj. 1 gl. 20 kr., po pošti pa 1 gl. 30 kr. — V Dayton-u v Ameriki pa je jel izhajati večí časnik „Maria Hilf“, namenjen za katoliške deržine, ki prinaša zmiraj nasproti času primerne podobe in spise, zlasti za mladino, pa tudi za odraslene, in je pohvale vreden. Za deržine viših krogov, ki se učé angleščine, ima še tudi to prednost, da vsaki list ima zraven nemških tudi nekoliko angleških kratkih členkov.

Poslednji list (št. 9.) od 1. sušca ima med drugim členek:

Sveti Jožef

tako-le: „Sv. Jožef je bil rednik ljubega Deteta Jezusa in ženin preblazene Marije Device. V verni zvestobi in stanovitosti je Bogu služil. Sedaj je naš mogočen besednik pri Bogu. O neštevilni ljudje mu vedó hvalo za prav posebne milosti.

Ker je sušec mesec posebno njegovemu češenju posvečen, o nikar ne pozabite ljubi otrociči, prav velikrat misliti na sv. Jožefa. Pridno in radi berite njegovo življenje. Sklepe, ktere pri tem storite, skusite precej spolnovati. Vaše zaupanje do sv. Jožefa bo tako zmiraj večé. Kake težave, ki vas zadevajo, bojo vam ložeje. Tudi ne opustite v vsaki potrebi k sv. Jožefu se obrniti, da vam pomoč pri Boga izprosi. Gotovo boste prejeli milosti in poterjenja.

Na nekaj vas bi še posebno opomnil. Poslednji cerkveni zbor je sv. Jožefa postavil varha vesoljne katoliške Cerkve. Ako je kdaj Cerkev bila potrebna posebne pomoči, je le te potrebna zlasti zdaj. Le pomislite nekoliko, kako togotno jo preganjajo. Sv. Oše papež so oropani in v svoji naj viši pastirski službi zadrževani. Cerkvene redove ali samostane, ki so glavni stebri sv. Cerkve, sovražniki s silo odpravljajo. Mašnikom z ječo žugajo, ako vernikom naznanjujejo nevarnost, ktera veri in Cerkvi žuga. Napraviti hočejo tako, da bi se otroci po šolah več keršanskega nauka ne učili. Zakaj verne in goreče učenike in učenice iz šol izganjajo (po Nemškem, Laškem itd.) Kratko rečeno, znati je, da pekel se z vso svojo močjo na noge postavlja, da bi zaterl sveto Cerkev.

Prositate toraj sv. Jožefa, naj Cerkev varuje. Noben

dan naj ne mine, da bi k njemu ne molili za zmago sv. Cerkve.“

Ne vemo, kdo je v Ameriki tako dober, da nam pošilja po 5 iztisov tega izverstnega časnika, kateri vsi dobro mesto nahajajo. Ako ga kaki dobrotnik pošilja „gratis“, Bog mu tisočkrat poverni dobroto; ako pa zvemo, da se ima plačati, kar smo prašali po gosp. mis. T., bomo vse lepo vravnali. In ako bi kaka držina želela tega dobrega katol. deržinskega lista, bomo zvedili, koliko je plačati. (Glej v tem oziru ravno dospevši dopis iz Amerike v Ogledu. Vr.)

Versko - politiško pismo.

Moj dragi prijatelj!

(Dalje.)

Ti, kakor praviš, zato ne hodiš v cerkev, ker so maše vselej enake, toraj dolgočasne (!*) Prijatelj! kat. vera, in njena božja služba ni in ne sme biti „modi“ podveržena, kakor naše suknje. Bog je nespremenljiv, toraj tudi nespremenljivo mora biti naše častenje Njegovega presvetega Imena. Sv. maša, nar imenitnejše, nar svetejše opravilo, kar koli jih človek, bodi si kdor koli, na tem sveti opravljati zamore, je vedno ponavljanje človeškega odrešenja. Res pa ni, da je vselej enaka; sej en del molitev se spreminja po časih leta, opravi se pa nardalje v pol ure. Kar se pa tiče službe božje o manjih in večih praznikih, ko se sv. maša spremlja s pobožnim petjem in primérno glasbo, vmés pa z oznanovanjem Božje besede, ki je kruh duhovnega življenja, ona tako izdihava serca iz pers vernega ljudstva in jih v višave povzdigne, da boš zastonj v vsih drugoverskih Božjih službah iskal enakega veličanstva. Komur je pa to še dolgočasno, o ta naj le rajši pohaja teatre poslušat prazne kvante meséne spotikljivosti in sploh več zapejljivega, kakor pa podučljivega.

Ti praviš, da nar pametnejše storiš, ako živiš in misliš, kakor te vodi prosto ravnanje duha. Mar bi rekel naravnost z eno besedo, da si prosto misljak. Dobro! jaz bi bil tudi s tabo, samo ako bi bil naš prvi oče taki ostal, kakoršen je izišel iz Božje roke; ali po nesrečnih nasledkih izvirnega greha: „nitimur in vetitum semper, cupimusque negata: vedno silimo v hudo, in poželimo to, kar je prepovedano,“ — če tudi smo vselej nezadovoljni in nesrečni, ako poželjenje poslušamo in nasitimo. Je to mar modrost? — Ti pa si menda spet kak racionalistiški „šalbahter“ v roke dobil. Tudi divje zverine v gozdih in afrikanskih pušavah imajo nekak prost duh, inštinkt. Nihče naj se mi ne prikaže kazaje na človeško pamet in razum; ker ravno te zmožnosti duha človeku brez vere, brez božjiga nauka podajajo bistrost, kako bi za svoj lastni prid zlorabil svojega bližnjega! Skušnja te tega vsak dan uči. Tudi ne lepšaj svoje brezvernosti s posvetnimi postavami; sej menda tudi H. tentoti in drugi divji ljudje po otokih Mirnega in Južnega morja niso brez njih, pa vender eden drugega zrejo. Posvetne postave prostomisljak le dotlej „rešpektira,“ dokler policijsko oko nad njim straži, pa še takrat ne vselej.

Zadnjič si se pohvalil, da ti se deržiš le nake „roman tične filozofije!“ Smešno; ker zvun tebe samega noben človek ne vé, v čem je ta romantična filozofija, in s tim si krono postavil svojim do zdaj opomnjenim zmotam.

Prijatelj moj! Platon, greški filozof, vidši razuzdanost svojih somestjanov, dá po voglih atenskih ulicah postaviti visoke stebre s tem-le napisom: „Popotnik, glej na to, kar je pravo!“ Tudi mi smo popotniki, tudi mi imamo steber z napisom: „Sveti križ“, na katerem je pred osemnajst stoletji Bog - Človek, naš presladki Zveličar, na Golgoti poterdil Svojo nebeško filozofijo! S križem bil si zaznamnjan berž, ko si svetno luč zagledal; križ te bo spremil danes ali jutri na mesto večnega pokoja; križe nahajaš po cestah in po potih — nočem reči v cerkvah, ker vanje ne hodiš —, križe kralji in cesarji postavljajo na svoje krone; s križi vladarji zaljšajo persa svojih zvestih služabnikov in podložnih. Pa o čudo! vstani po konci, razstegni narazen roki, in sam kažeš podobo križa! Sedaj pojdi, pozabi na vse, kar si se skoz toliko lét učil v šolah, v časih, kader so profesorji več duha kakor tvarine v glavah imeli, pa išči si filozofije zvun sv. Križa, kjerkoli ti drago, viditi bi hotel, koliko nje in kakošna boš našel! — Ali ne mara boš pri tem rekel: ha, ha! če, ni vsega verjeti, kar se na poterpežljivi popir natiska, kar moj prijatelj sam pravi; evangelij, na katerega temelju stoji filozofija sv. križa, je tudi mertvo pismo, je le predmet vere. — Ne prijatelj, temuč kakor svitlo solnce razsveti in ogreje vse druge stvari, ravno tako osvetljuje in oživlja sv. evangelij vse tiste, kateri ga radi berejo, in živé po njegovih naukih. Pa če ravno vsak človek, ki kolikaj človeške vrednosti in poštenja v sebi čuti, gleda, da k spoznanj resnice pride, tudi če mu je neugodna; vendar dosti in dosti je viditi ljudi, posebno takorečenih napol-učenjakov, kateri se kakor kuge bojé v roke vzeti bogoljuben spis ali knjigo, ker rajši ostanejo v temi svoje letargije, mertvičnosti, kakor da bi božji resnici v oči gledali. Jaz pa se nadjam, da ti nisi eden takovih, temuč da si poštenjak, in kakor poštenjaka vjamem te v besedi: „Audiatur et altera pars“, ter priporočam ti pazljivo branje sv. evangelija. Pred vsem moraš pa vedeti, kdo in kaj so bili tisti štirje možje, ki so ga popisali. Resnico boš v njem našel; samo to ti moram povedati, da evangelist Marko je bil učenec sv. Petra, ev. Luka pa sv. Pavla. Ker pa ta dva zadnja, učenik in učenec, nista bila očesni in ušesni priči vsega tega, kar je zadnji popisal, in je tudi on (sv. ev. Luka) bil rojen in izrejen deleč od judovske dežele in od poganskih staršev v Antijohiji sirske dežele, sledi iz tega, da prigodba človeškega odrešenja je od ust do ust šla in bila znana vsemu ljudstvu, tudi daleč čez judovske meje.

Tako, prijatelj moj, čitaj, pa se boš začudil, kako je mogoče, da tiste štirojne knjižice so pridobile modrijane in učenjake — in pa v tadašnjih časih vesoljnega miru med narodi taci ni bilo malo. — Čitaj, pa boš zvedil, zakaj so tisoči in tisoči mučenčev neprestrašeno svojo kri prelili, in jo še prelivajo. Čitaj, pa boš vidil, kdo je tisoče izmišljenih bogov preplašil iz glav poganskega sveta, in je posadil va nje enega samega Križanega. Vidil boš, za čiga ljubav se milijoni mladenčev in divojk vsemu posvetnemu veselju odpovejo, in boreči se sami saboj le po duhovnem hrepené. Vedil boš, kdo je poveršju zemlje vso drugo podobo dal; kdo za Božjo čast velikanske cerkve zidal; kdo vsem, tudi posvetnim vedam pravi temelj vstanovil. —

(Konec nasl.)

*) Kakošne pa so pisarske številke po kancelarijah, kakošne rokodelske opravila itd., ali ne zmiraj enake? so mar tudi te dolgočasne? Sicer se pa sv. maše vravnane po letnih časih in po praznikih, tedaj vselej kolikor toliko različne, gotovo bolj različne od mnogih pisarniških opravil.

Iz Šrice.

(Spisal P. Maks.)

(Dalje.)

Keršansko vero je prinesel k ajdovskim prebivalcem Recije v 2. stoletji po Kr. najprej sv. Lucij, škof in mučenec. Pripeljal je seboj svojo sestro sv. Emerito, ktera je s svojim sv. bratom goreče spreobračala nejevernike. Kakor pripoveduje legenda, sta bila naslednika neke britanske kraljeve redovine. Oba sta terpela mučeniško smert v Graubündenu okoli l. 176. — Emerita v Trimsu, eno uro pod Kurom, Lucij pa v Martiölu. Njegov spomin se obhaja kot praznik 3. dec. po celi Kurški škofiji.

Enaka osoda je zadela 100 lét pozneje sv. Gavdencija v Malöjskem podgorji, v gornjem Engandinu. In sploh ni bilo manj svetnikov in mučencev, kateri so s svojo kervjo pričali keršansko vero, kakor v vsaki drugi deželi. Nauk od enega samega Boga ni zginil s pomorjenimi spoznovavci; razširil se je na tihem in je sad rodil. Častivci Križanega so se zbirali v občine, tako da 200 lét pozneje — l. 452 v kalcedonskem cerkvenem zboru že nahajamo Asima kot Kurškega škofa. V mestu Kuru je bila že l. 495 škofijska cerkev sv. Martina škofa (zdaj luteranska molišnica) in kmalo potem, okoli l. 550, cerkev sv. Lucija (zdaj škofijsko semenišče) z miniji sv. Benedikta. V Granbündenu pa je nejeverstvo ostalo še dolgo časa. V prvi polovici 6. stoletja je prišel sv. Sigbert v vzhodnje kraje Recije na prednjo Reno. Njegovo stanovanje je bil skalnat berlog v Ta večkem okraju; tam okrog je učil in kerševal ajde. Placid, deželan — tistega kraja, mu je dal vsega, kar je imel. Na to je vstanovil Sigbert svoj prvi samostan, kterega je Kurški škof Thello bogato obdaroval, in je potem postala sedanja benediktinska opatija Dissentis. Kmalo potem je bil vstanovljen tudi ženski samostan Katzis v dolini Domlešg, v katerem so zdaj dominikanarice. — Tako so nastali v deželi novi samostani, celica pri celici, cerkev pri cerkvi je nastala po pobožni radodarnosti, in v začetku 9. stoletja je štela Kurška škofija že 230 cerkvá, in se je še vedno bolj razcvetala, dokler so prihajali goreči mašniki iz tujih dežel, kateri pri tem ubogem ljudstvu nič drugega niso iskali, kakor duš predobivati Kristusu. — Toda s časom so taki goreči in nesebični Božji poslanci le redko prihajali v Recijo, med domačimi jih je bilo pa malo, kateri so se darovali iz ljubezni do Boga težavnemu poklicu. Tudi je takrat še manjkalo primérnih šol, in bogoslovske vednosti so se le slabo gojile. — Poleg tega je bilo tudi to veliko krivo, da je pobožnost pešala, ker so bili v poznjih letih zavoljo pomanjkanja domačih mašnikov in pravih misijonarjev prisiljeni sprejemati tuje verske učnike, ki marsikterih poprejšnje življenje ni bilo brez graje, in tudi namen bolj rokodelski dobiček — qui se ipsos et non gregem pascebant. — Tudi navada, da so občine svoje dušne pastirje same volile, je bila zelo nevarna ovira, na katero je marsiktera občina zadela in zgrešila pot prave vere. Pri takih okoliščinah si moremo misliti, da je bilo ljudstvo vedno nevednejše. — Tako je bila pripravljena zemlja za rodovitno seme krivo-verstva, katero se je bilo o tem času začelo razširjati tudi po Švici. (Dalje nasl.)

Ogled po Storenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Vedno češenje sv. Rešnjega Telesa v Gnjeznu na Poljskem pod prusko straho-

vlado je vzrok, da Poljak čast. gosp. Teofil Espenner tudi po Avstrijskem pomoči išče za zadevno cerkev. Redovnice sv. Frančiška, pregnane iz Rusije, so bile pribežale na Francosko, med prusko-francosko vojsko pa so s pomočjo kneza Radzivila v Gnjezno na Poljsko se preselile. V tesno kapelo tiši bogoljubno poljsko ljudstvo k vednemu češenju Najsvetejšega, pa ne more blizo. Od Prusov ravno zdaj tudi terpinčeni nadškof Ledohovski jim je privolil cerkev zidati, pa pomočkov ni in on jim tudi ne more kaj. Toraj omenjeni stražnik vednega češenja pomoči išče. (Ako bi kdo želel za svoje brate na Pruskem v tem oziru kaj storiti, lahko pošlje pod napisom: „Ledohovski, Erzbischof von Gnesen und Posen.“) — Ta gospod tedaj je pripovedoval, da je tam gori čez milijon Poljcev, in Prus ne pusti rad ne šol sploh v poljskem jeziku in ne verouka v domačem jeziku; keršanskega nauka in domačega jezika se morajo več del posebej učiti, kateri ga hočejo znati. Pravi pa, da taka sila je narod še le prav zbudila in da ne zoper vero in ne zoper narodnost pri vsi sili ne bodo nič opravili.

Več kakor je ta gospod povedal, naznanujejo časniki in je že sploh znano. Prusi si domišljuje, da je katoliško Cerkev tako lahko premagati, kakor Napoleona III. Zato se Bizmark peča s preganjanjem katoliških škofov in zvestih katoličanov, z izganjanjem jezuitov in z njim „bližnjih redov.“ Ravno tako živinsko pa proti z germaniziranjem Poljcev in Dancev, kar jih ima pod seboj. Nesramnost je tako deleč vzbuhnela, da se s ponemčevanjem še bahajo. Minister Falk je namreč odkrito povedal, da vlada ima načelo vse svoje podložne nemško odrediti. Ne da bi Prusija n. pr. danski del Šlezvika Daniji nazaj dala, kakor je dolžna po V. členu pomirja v Pragi, ga je djala v ponemčevalni mlin, da naj kar hitro naredi iz njega nemško pšeno. Zato je tudi malo verjeti, da bi Prusi Francosko tako radi zapustili, kakor se večkrat Francozje nadjajo. Nabuhodonosar se bo razkračal, dokler in doklej bo mogel. Kako se tedaj godi našim bratom Poljakom pod Prusom, se iz tega lahko sprevidi. Nemščino in protestantovščino z betom v glavo vtepati, to je pruska izreja pri neteutonkih podložnikih. In kdo so ti butarji? So velik del sami ponemčenci, otroci nekdanjih Slovanov. Pravi Nemci, kakor so n. pr. Tirolci, Parci in drugi germanski narodi, ako niso mavtarji, so vender drugi možje in ne delajo po janičarsko s svojim bližnjim.

Vilhelm kralj je 15. listop. 1867 rekel: „Moja vlada bo svoje moči na to obračala, da zadosti pravici, katero imajo moji katoliški podložni do moje skerb-ljivosti za ohranjenje časti in samostojnosti najvišega poglavarja svoje Cerkve.“ — Minister Falk pa Vilhelma cesarja na laž stavi, ker hoče vse pruske podložne „po nemško odrediti“, jim vzeti papeža, vzeti vero, vzeti domačo besedo in narodnost; tiste, ki bi se temu branili, pa iz dežele spoditi! Naj bolj divje djanje počenjajo zdaj tisti, ki narbolj z oliko bahajo, da namreč svoje lastne rojake iz dežele mečejo: to so Prusi in Švicarji, cvet absolutistov in republikanarjev.

— **Maševanje Božje.** Večkrat se sliši bogokrunsko preklinjanje; posebno nesramni bogoskrunci so med drugimi pisarji in časnikarji, ki sv. vero čertijo in preganjajo. Vsim vsvarjenje naj služi dogodba iz Pressat a v gornjem Palatinatu ali Pfalci, kjer je o Božiči 1872 devetnajstletin fantalin storil strašan konec. Ves ljubi dan je pijančeval, zvečer pa se je iz bližnje vasi domu napravil. Na potu je prestrašno preklinjal, n. pr., da ni pekla, ne satana, celo Boga ne; ako je Bog, da naj še nocoj naredi čudež. — Pa glej! Bog je čudež storil. Bogokletnež se je neprevidoma na tla zgrudil, parkrat

zakričal, in ko so mu na pomoč prihiteli, je bil že iz zavednosti in v kratkem času — merlič.

— **Bukve za véliki teden** — **Hebdomada sancta**. Ker so nove čerke, s katerimi se latinsko slovenski véliko-tednik tiska, tiskarnici prepozno došle, ni mogoče (obširnih) bukev za letošnji véliki teden doveršiti. Pisatelj in tiskar (založnik) prosita torej vse, ki po tej knjigi hrepené, naj še za letos blagovoljno poterpijo.

— **Podobice** čedne za prvo spoved (po 80 kr. stotina), za prvo sv. Obhajilo (po 2 gl. 10 kr. sto), posebno lepo vezane mašne bukve za pirhe smo vidili pri g. Gerberji.

V Veliki nedelji je umerl ondotni dekan Peter Dajnko, star slovenski pisatelj, znan s svojo metelčici podobno novo abecedo, rojen 23. mal. serp. 1787.

Iz nemškega Gradca se naznanja v „Slov. Gospodarja“ vesela novica, da ondatnih 30,000 Slovenov (največ Slovencev) po veliki noči dobi svojo slovensko Božjo službo. — Tudi v Lankovicu pri Voitbergu, kjer je veliko slovenskih delavcev, oo. Frančiškani označujejo besedo Božjo vsako nedeljo po slovensko.

V Ločah na Štajerskem je zastaran žganjarček, doma iz gor. Ponikve, na sv. Matija dan z bervi v vodo telebnil in utonil. Ljudje so mu napovedovali: „Dotlej boš hodil v Loče žganje pit, da boš tam konec storil.“ („Slov. Gosp.“) — Žganjopivci in žganjolivci zapišite si za ušesa, preden tudi vi telo in dušo vtopite v nesrečnem žganji!

Iz Celovca. Njih Svetost papež Pij IX. so katoliškim družbam na Koroškem in vsi Kerški škofiji po mil. škofu Vieri-u poslali apostolski blagoslov.

Z Gorenskega. — Svetemu Jožefu za vezilo. (Konec). Po naštetih bogatih milostih, ki so zagotovljene udom bratovšine vednega česčenja sv. Jožefa, kakor je bilo že v zadnji „Danici“ povedano, naj sledijo zdaj tudi še pogoji, pod katerimi se kristjani teh duhovnih zakladov vdeležiti zamorejo. Tili so:

1. Ud prejme v dan, ktereга si je v česčenje sv. Jožefa izvolil, zakramente sv. pokore in presvetega Rešnjega Telesa; ako tega lahko ne more, naj pa vsaj obudi pravo žalost in kesanje čez svoje grehe, ter opravi duhovno sv. obhajilo.

2. Naj bo z zbranim duhom in spodobno pobožnostjo pri sv. maši, pri kateri naj se spominja tudi Jezusa v jeruzalemskem tempeljnu.

3. Naj vsaj četert ure premišljuje žalost in terpljenje sv. Jožefa.

4. Naj preživi dan s pobožno zbranim duhom, ter v vedni zvezi s srcem sv. Jožefa.

5. Naj v poveličanje sv. Jožefa opravi kako zatajejanje, ali pa kako duhovno ali telesno delo usmiljenja.

6. Naj moli k časti sedmerih žalosti in sedmeregа veselja sv. Jožefa 7 očenašev, 7 česčnih Marij in 7 čast bodi Očetu, Sinu in sv. Duhu.

7. Naj skončá dan s tem, da obiše presveto Rešnje Telo, in serce svoje daruje sv. Jožefu.

K temu se svetuje, da se v čast sv. Jožefu še vsaki dan opravi naslednja kratka molitvica: „O sv. Jožef, naš voditelj, brani nas in sv. Cerkev!“ Za to majhno in kratko pobožnost so sv. Oče Pij IX. dne 27. pros. 1863 podelili po 50 dni odpustka.

Iz ravno povedanega je razvidno, koliko veliko milost se dobí za en sam v celem dolgem leti v čast sv. Jožefa pobožno zbrano preživljeni dan; ni se toraj tudi čuditi, da so se te bratovšine povsod, kjer so o njej zvedili, z največjo vnemo poprijeli. Pričetek svoj je imela v Milanu na Talijanskem, kjer se je vpeljala po prizadevanju neke imenitne in krepstne gospe. Ondotni nadškof so to bratovščino poterdili 12. dec. 1854, tedaj

4 dni poznej, ko je bilo Marijno brezmadežno spčetje v Rimu od sv. Očeta Pija IX. kot verska resnica razglašeno.

Kolikor je pisavcu teh verstic znano, sprejema zdaj v to bratovščino gosp. dr. Jožef Deckert, duhovni pomočnik pri sv. Leopoldu na Dunaji. (Cooperator bei St. Leopold, II. Bezirk, grosse Pfarrgasse, Pfarrhof, Wien). Kdor hoče tedaj v taisto pristopiti, naj se pismeno tje oglasi. Udje se vpišejo v nalaš za to pripravljeno knjigo, v katero se zaznamva poleg imena tudi dan, katerega si je kdo v česčenje sv. Jožefa izvolil. (Opomnjeno naj bo tu, da č. g. vpisovavec včasih izvoljeni dan mora po okolšinah nekoliko prestaviti; ako jih je namreč že kaj od več na taisti dan vpisanih. Gléda se vender, kolikor je le moč, na želje posamesnih udov). Pri vstopu dobi vsakdo listek, na katerem je (dozdaj le v nemškem jeziku) vpisano ime njegovo, dan, ki je v česčenje sv. Jožefa odmenjen, kakor tudi sprejemni dan. Dalje so na tem listeku tudi še natisnjeni: namen in pogóji; začetek in odpustki; in poslednjič opomba o razširjenju bratovšine. Drage volje se dopošiljajo ti listiki udom po pošti na dom.

Kar zadeva razširjanje te lepe in bogato obdarovane bratovšine, se zamore vpeljati ona s privoljenjem duhovskih višjih oblastnij povsod; toraj bi bilo prav močno želeti, da bi vsaj večje slovenske fare ali njih več manjših skup svojemu deželnemu patronu povile k letašnjemu godovskemu prazniku častni venec, vpeljanje te bratovšine namreč za vezilo. 365 udov, kolikor je namreč dni v letu, zadosti, in bratovščina je osnovana. Zamore biti lahko tudi kaki ud več, ako se jih ravno čez zgor imenovano število še kaj oglasi, in potem ima sv. Jožef kaki dan po dva ali več častilcev. Glédati se pa vender mora na to, da ima vsaki dan skoz celo leto svojega uda odbranega. Res, celo 31 oseb zamore že oživiti bratovščino vednega česčenja sv. Jožefa; se vé, da bi potem slednji ud mogel za vsaki mesec po en dan v česčenje sv. Jožefa odločiti. Za večji trud bi bil pa tudi toliko obilnejši sad.

K sklepu naj bo še pristavljeno, da za česčenje sv. Jožefa od bratovskih udov izvoljeni dan ne smé biti kaki premakljivi praznik, kakor so n. pr. Velikanoč, Binkušti, praznik presv. Rešnjega Telesa, Roženkranska nedelja itd., ampak natanko določeni dan v mesecu. Svetovati je dalje, da vsak za to izvoli kaki posebno pomenljivi dan svojega življenja, n. pr. rojstni ali birmški dan; dan prvega sv. Obhajila; smertni dan kakega ljubega rajnega; dan, o katerem je človek svoj stan spremenil; ali se resnično poboljšati sklenil itd. Take dni pod posebnim varstvom sv. Jožefa preživeti je naj večjega priporočevanja vredno, in smejo resnični častivci tega visoko-slavnega svetnika upati, da jim On s svojo mogočno priprošnjo tudi v vsih odvažniših trenutkih življenja in smerti na strani stal bode.

Prav radi bomo slišali, kje se je na slovenski zemlji ta bratovščina najprej vdomačila; — kraj, kjer se bo to zgodilo, bo morebit obilno občutil pomoč sv. Jožefa. Onim pa, ki bodo morebit še dalje kaj v ta namen delali ali pisali, zakličemo s staro poslovice: „Vivat sequens!“

Neduhoven.

Iz Iosbruka vabijo „Monat-Rosen“ častivce „žalostne Matere Božje“, da naj bi od praznika Matere Božje 7 žalost do vélike sabote (od 4–12. mal. trav.) opravljali devetdnevno v njeno čast. Namen je ta-le:

1. Da bi s svojo prošnjo prišla na pomoč sv. Očetu in zatirani sv. Cerkev. 2. Da naj bi ora v svojo prav posebno materno brambo vzela vse tiste, kateri bojo to česčenje opravljali. — Opravila v ta namen so: 1. Vsak dan 7 česčenja-marij v čast 7 žalost; 2. enkrat sv. Ob-

hajilo v omenjeni namen; 3. véliki pétek žalostni Materi Božji se čisto izročiti.

Iz Cerkljan na Gorenskem. — Od mnogih strani se obračajo prijatelji petja s prošnjo do mene, naj bi jim razposlal svoje pesmice pod naslovom: Nepevi cerkvenih pesem; postavil Andrej Vavken, učenik v Cerkljah. Ker so mi pa II. III. IV. in V. zvezek (I. zvezek se še dobi pri gospodu Giontini-tu v Ljubljani) že davno vsi pošlji, ter ne morem vstreči njihovim željam, me je volja ove pesmice v drugo natisniti dati, toda le pod tem pogojem, če mi blagovolijo prijatelji petja naročnikov nanje že naprej na poštah listnicah objaviti, ali ne. Ko bi bilo število čilno, bom poslal verh starih tudi nekaj zvezkov novih v tisk, ker je res živa potreba, da se vkorenini čversto petje med prostim ljudstvom; ko bi se jih oglasilo pa le premalo, moram se vé da tisk opustiti, kajti tisk stane precej veliko in ko bi se pesmice ne razprodale, bi bil denar brez potrebe čisto zaveržen.*)

Andrej Vavken.
Pošta Cerklje. Gorensko.

Iz Adrianopelna, 1. sušca. — Z bulgarskim (razkolniškim) samostojnim eksarhatom ne gre dalje. Osmanska vlada po poslednjem vporu nima nič več zapiranja vanje. Bulgari sami nočejo veljati za razkolce (šizmatike) pred vesoljnim svetom. Eksarh ni zmožen njih vesti vtolažiti; njegovi pastirski listi so polni jeze, sovraštva itd. do grekov. Naše upanje raste, da to narodno-versko-politiško gibanje bode s časoma Bulgarom rodilo velik prid. Število tistih, ki v „uniji“ (v zedinjenji s katoliško Cerkvijo) spoznajo srečo bulgarskega ljudstva, se namnožuje. Tudi med izobraženimi nezedinjenci so taki, ki hrepené, naj bi dosedanji administrator bulgarskega misijona dosegel nadškofovsko čast. Prošnja s podpisom je menda te dni šla v Rim do kardinala Barnabéa (prefekta v rimski Propagandi).

Iz Švicarskega. (Dopis.) Naj vam v kratkem opišem naše verske homatije, ker prepričan sem, da ž njimi vstrežem čast, bravcem „Zg. Danice“.

Med 2.534.000 švicarskih prebivavcev je 972.000 katoličanov in so pod oblastjo 4 škofov, kateri imajo svoje sedeže v teh-le krajih: Kurški škof v Kuru, glavnem kraju graubünškega kantona; št. Galški škof v kraju in kantonu ravno tega imena; Lozanski v Freiburgu v kantonu enakega imena, in Bazelski v Soloturnu, glavnem kraju Bazelskega kantona. — Dve tih škofij obračate zdaj na-se oči cele Švice in vsega omlkanega, zlasti katoliškega sveta, zavoljo boritev, ki tam razsajajo; to ste škofiji Lozana (Lausanne) in Bazel, s sedeži v Freiburgu in Soloturnu. — Začnimo z Lozano; boj se je zdaj razširil do genevskega okraja: katoličani genevskega okraja so bili popred pod oblastjo vnanjih Savojskih škofov. Na željo švicarske vlade so jih izročili sv. Očé začasno Lozanski škofiji, in med tem so dalje o tej reči obravnavali s sv. Stólom. Lozanski škof Marilley je za ta svoj novi del imenoval pervega genevskega župnika — Mermilloda — za svojega vélikega vikarija, in papež so podelili temu gorečemu mašniku škofovsko čast (i. p. i.). Pod tem prelatom se je katoliška vera močno razcvetala v genevskem kantonu, to pa mnogim rogovilskim gospodom nič več ni bilo po volji; zlasti pa že dalj časa rogovili Karteret, kateri je zdaj postal predsednik kantonske vlade. Kot pred-

sednik je porabil vsako priložnost, kadar je le mogel Lozanskemu škofu v Freiburgu in njegovemu namestniku v Genevi napraviti kako pritežnost. Lozanski škof se je naveličal vednega nasprotovanja in se je odpovedal (že tako le začasno mu izročeneinu) genevskemu kantonu. — Nasproti so pa papež, da bi genevskih katoličanov ne pustili brez višega pastirja, začasno, dokler se kaka pot ne odpre, izvolili izverstnega prelata Mermilloda za apost. vikarija genevskega. — To je bila vgodna prilika Karteretu, se z vso serditostjo zaletati na Rim in Mermilloda. S svojimi vladnimi svetovalci dogovorjen je naznanil, da se je to zgodilo na skrivnem pred vlado, ktera od zdaj naprej nič več noče vediti od Rima, in ako se Mermillod precej ne odpové apost. namestništvu in ne služi kot navaden župnik, se ga bo vlada znebila itd. Se vé da mislil je le na to, kako bi dobil kako priliko mu zatreti njegovo rodovitno delavnost. Prelat se je deržal papeževe naredbe in toraj ni mogel tega precej storiti in tako je bil — tebi nič, meni nič — 17. svečana vjet v svojem stanovanji in odpeljan na Francosko v pregnanstvo. To je samosilstvo, ne le samo zoper cerkvene postave, ampak tudi zoper deželno vstavo. — Mermillod je rojen Švicar iz Karonde-a, in po deržavni vstavi bi ga toraj, ako bi se kaj pregrešil, zamogla le domača sodnija pred se poklicati, obsoditi in kaznovati, nikoli pa ne preganjati iz dežele. — Zato pa se je po tem početji po vsih kantonih razlegal le en sam glas splošne nevolje, in celo najbolj radikalni časniki so se hudovali nad to prederznostjo. „Suisse radicale“ ne našteje nič manj kot 7 §§. zvezne vstave, 6 §§. genevske kantonske vstave, in 15 §§. o zagovornosti vradnikov, ktere je s tem djanjem kantonska in zavezna vlada prederzno prelomila, in na zadnje zakliče: „Kam bomo prišli z vstavo, ako jo vladni glavarji z nogami teptajo?! Kdo nas dalje varuje pred ostracizmom (čepinsko sodbo, po kateri so preganjali iz Atén najbolj zaslužene možé)? Današnji prigodek je sicer versk, zadeva le ultramontanca, — ali pa ne more slediti že jutri politiški? —

Tem in enakim udarcem nasproti se je zvezni svét hotel umikati in sklicoval se je na §. 57 zvezne vstave, po katerem ima pravico izgnanstva. — Pa že v naslednji številki ga je krepko zavrnil omenjeni list „Suisse radicale“. Kaj bomo še učakali? Ne le da se vstava prelomljuje, temuč tudi paragrafi se kazijo!! Postava § 57 je vendar tako jasna, da jo zamore vsak šolarček umeti, glasi se tako, da ima zvezna sodnija pravico tujce odpravljati; ako kaj deržavi nevarnega namerjajo. — Zakaj pa je zvezna sodnija to besedo izpustila, ko je postavu nategnila? — Mermillod pa ni nikakoršen tujec! — — Sklep se glasi: Zvezna sodnija bo morala že sama posrebat juho, ktero si je podrobila. V teh besedah tiči sklep, da bodo te gospode tožili prelomljenja zvezne vstave, — in kdor drugim jamo koplje, pade sam vanjo, — dobili bodo priliko v samotnem življenji premišljevatí to, da v republikanski deržavi naj se paragraf gotovo desetkrat prebere, preden bi se prenagljeno rabil.

Da ravno v tem pomenu, če tudi mirnejše, pa vendar krepko pišejo konservativni in kat. cerkveni listi, si je lahko misliti. — Po vsaki ceni naj bi bili gospodje bolji prilike čakali za spodrinjenje njim neljubega moža, in na to, da bizmarkarijo pri nas na stol posadijo.

Pretečeno nedeljo je bilo menda 4000 genevskih katoličanov pri Mermillodu v Ferney-u.

„La Patrie“ piše v tem pomenu: In ali ne bo tako početje razžalilo Francozev? Ako že gospodar pomišljuje, ako hoče sosed nerabne reči brez njegovega privoljenja metati na njegovo zemljo, ali bo Francosko ho-

*) Kar je bilo že pri neki priliki opomnjeno, da naj se pri novih izdajah teksti pilijo, to bi bilo svetovati vsem izdajateljem, ker čas hiti napredovaje in marsikaj se spremeni. Tudi naj bi pri cerkvenih tvarinah nihče ne pozabil na potrebno poterjenje po v. č. ordinarijatu. Vr.

telo biti kót, kamor bi Švica pošiljala take, ki niso po njenih mislih zanjo?

Tudi za velikega namestnika po svoji misli je Kar-teret že skerbel. Nekteri listi terdijo, da to ni noben drugi kakor izobčeni oženjeni odpadnik Hijacint iz Francoskega. (Konec nasl.)

Iz Wabaše, Minesota, v Ameriki, 21. sveč. 1873. — Že dolgo sem Vam odgovora dolžan, in še zdaj moram le prav kratko odgovoriti, ker mi časa primanjkuje. Bojujem sem z nekim prav zvitim Amerikanom v našem angl. časniku „Wabashaw Herald“; celo mesto je na moji strani in zoper nevernega amerikanskega pisarja. Posebno o Materi Božji je kaj gerdo čenčal. To mi dosti pisanja daje . . . Šola gre izvrstno; že imamo 180 otrok v šoli, med temi tudi kakih 12 protestantov. Tri bandera smo v kratkem kupili, ki stanejo 11 sto gold. a. vr. Tudi lep zvon za enega mojih misijonov je iz „New-York-a“ na poti.

Tako č. g. Čebulj so vendar enkrat došli; prav čisto sem mislil, da so utožili. Prosim dajte jim pridjanilistek in košček, ki sem ga iz nekega časnika izrezal. Pisano je o g. Čebuljevem misijonu; upam, da jih ne bo razžalilo toliko lepe hvale brati; tudi ponižni so zadosti, da jim ne bo škodovalo.

Tisti časnik „Maria Hilf“ Vam pošiljajo č. gosp. Skopec, ki so še živi (pa prestavljeni v drugi kraj), „Wahrheits-Freund“ pa gospod Žugar iz Čikage. *) „Maria Hilf“, velja s poštnino vred 8 gl. po avstrij. veljavi.

Jaz in sesra sva zdrava, hvala Bogu! Čč. Gg. Žužek in Plut tudi prideta domu po Veliki noči, ali pa po Binkuštih; jaz pa ne vem, kdaj bom tako srečen ljubo domovino zopet viditi. J. Trobec.

Vnema Slovencev za božje pota. Kakor za veliki zvon na Šmarni gori prejemajo radovoljne darove pri nas, da se bo razlegal z višave doli po ljubljanskem in gori po soriškem polji itd.; tako na Goriškem zbirajo darove za novo zvonilo na Sveti gori. Kdo bo nam katoliškim Slovincem to zameril, da imamo radi častitljivo zvonjenje?

Tovarši vsi okrog,
Kerstimo zvon, pomozi Bog,
Edinost bodi imenovan!
K edinosti, k preserčni družbi
On ljudstvo kliči v zvesti službi.

Od večnih le reči pomljivo
Govori ust njegovih glas,
Dotikaj se ga v begu živo
Vsih úr s peruto naglo čas.

In kakor glas ušesu zgine,
Ki krepko se oznani vsim,
On úči nas, de vse pomine,
Na svetu vse, ko prah in dim.

J. V. Koseski str. 62 in 63.

Razgled po svetu.

Avstrijansko. V zbornici poslancev sprejeta volilna sprememba je zdaj v odboru gosposke zbornice in pride kmali na dnevni red. Tako bode v kratkem močno votla nemška zbornica s par Dalmatinci to dosegla, če-

mur vsi drugi Avstrijanci nasprotujejo. Ravno zato se pa federalistiška stranka toliko bolj vterjuje, in bode ne mara za centraliste pričujoča zmaga začetek in konec njih padca.

— 10. sušca je deržavni zbor zopet imel na mizi slovečo duhovsko podporo. Duh je bil o tistih 500.000 gl. tisti, kakor lani: politiško obnašanje pri duhovnih in politiška gosposka odloči, kdo je vreden priboljška, ki se jemlje na imé verskega zaklada; škofo bode Stremajer sicer prašal za njih misel, pa na njih izreke se vlada ne bo vezala; nji bojo poročila vradnikov o o duhovnih več veljale, kakor škofóvske naznanila. To je povedal sam Stremajer očitno v derž. zboru in je menda dosti jasno vsim, kateri nimajo politiške vere.

Rimsko. Mali pri sv. Očetu. 2. sušca je bilo v Vatikanu 60 mladenčev raznih večernih šol. Opravili so bili duhovne vaje in prvo sv. Obhajilo v šoli „Ponterotto“, ki se zderžuje na stroške sv. Očeta, ker roparska laška vladna roka je dosegla tudi ta vstav in mu prihodke pograbila. Sv. Oče so bili močno razveseljeni, ker so vidili, kako se so bili ti mladenči poterdili v dobrem v sveti tihoti in kako hvaležni so za dobrote, ki jih vživajo od svojega preslavnega pobrotuika in očeta. Z ljubeznjivimi besedami so jih opominjali, da naj ohranijo sad eksercicij, in ne pozabijo nikoli sladkega veselja, ki so ga okusili s prvim sv. Obhajilom. Priporočili so jim nad vse drugo, da naj bojo na straži zoper pomočke spačenosti, posebno se varujejo zapekljivih bukev in zanikernih časnikov, s kterimi se dandanes dela tolika vojska v svetem mestu, da bi brezbožni popačili nedolžnost in čistost nečujočih. (Naj prevdarjajo te nauke sv. Očeta tudi tisti, ki vsaktere bukve, morebiti tudi pohujšljive, razposojujejo in pa kateri jih sprejemajo. Naj premislijo tisti, ki imajo naj ostudniši časnike na mizi pred otroci in deržino! Komur se nedolžnost ne smili, on je gerši kot kar se ostudnega misliti zamore. V eni verstvi z njimi so pisavci časnikov polnih divjega sovraštva do sv. Cerkve in službnikov Božjih.)

Katoliške učenice pred sv. Očetom. 4. — sušca so sv. Oče sprejeli deputacijo katoliških učenic. Poslušali so dobrotno njih adreso in bili so močno ginjeni pri razodevanji spoštovanja in ljubezni. Spodbudovali so jih, naj veselo nadaljevajo svoje težko in sveto opravilo, kteremu so se tako blagoselčno posvetile, in v vse stano-ve občinstva naj si prizadevajo razširjati katoliški poduk.

Kako Pij IX brez poprešnega študiranja in pripravljanja vselej pravo zadenejo, to so pokazali une dni, ko je bilo pred njimi amerikansko poslanstvo. Odkritoserčno in brez žaljenja so grajali skaze te velike deržave in povedali, v čem se je poboljšati, da bodesrečna Amerika je bogatejši mem družih dežel, je rekel namestnik Kristusov, toda njeno bogastvo ne smé biti njen edini zaklad. Smé se pomnožiti časno premoženje, ne smé se pa serce preveč navezovati na časne dobrote. Jezus Kristus je tudi imel malo denarnico, celo še blagajnika: Judeža; veste pa, kam je ta zašel z nezimerno pohlepnostjo po denaru. Blagoslovili so sv. Oče poslavnost z vošilom, da naj se vera tam čedalje bolj razširja, da pa tisti, ki dobri pridejo iz Amerike, še bolji, ako pridejo ne dobri, razsvetljeni tje vernejo.

Prusko. „Genevski dopisnik“ je zvedil od zanesljivih oseb, da je Bizmark švicarsko vlado našuntal, da naj škofa Mermilloda v kleše dene. Zakaj to? Dve leti je, kar izhaja omenjeni list v Genevi, ki dohaja tudi nam in velikrat iz njega zajemamo za Danico, kakor je znano. Tega lista se Bizmark boji kakor zelenec križa, ker razodeva njegove zvijače in potuhe zoper ketoličane protestanskega cesarstva in zoper katoličane vsih na-

*) Bog plačaj za toliko priljudnost in dobroto! Gl. članek „o branji mladine“, kateri je bil v delu preden je to pismo dospelo. Vr.

rodov. Misli je Bizmark, da Mernillod vredeje ta list. Od tod tista zagrizenost. Bizmark tedaj je svoje želje naznanil v Bern na Švicarsko, in njegove želje so v Bernu povelja. Bili so si v Berlinu tako svesti svojega mahljeja, da že dva ali tri dni predenj so Mermilloda zapeli, so v Berlinu časniki pisali, da je Mermillod Genevo zapustil in — „Genfer Correspondenz“ jenjal izhajati. — Ali se je Bizmark opekeli! Mermillod je res šel, ali „Genevska Korespondenca“ še izhaja in tako zmagovito maha po bizmarkovstvu, da se očitno mnenje na Nemškem od dne do dne bolj obrača zoper prusko preganjanje.

Po Nemčiji se silno razširja rudečkarstvo med delavci, katerih je samo v Berlinu 30.000 in gotovo njih dve tretjini rudečkarjev. Ali po pravici ali po krivici tožijo Bizmarka, da je dolgo časa podpiral skrivaj to stranko, da bi meščanstvo berzdal; zdaj kaže, da modras hoče potuhneža samega pičiti. (U. c.)

Angleško. Angleško ministerstvo je bilo naredilo osnovo za viši poduk na Irskem („irska bill“), s katerim pa niso zadovoljni ne katoličani in ne protestantje. Irski škofje, zbrani bivši 28. sveč. v Dublinu, so nad to osnovo misel izrekli, da je nevarna čednosti in veri katoliške mladine, ker učenje stavi zgolj na posvetno in brezversko podlago. Ta osnova je sicer v nekterih rečeh nekoliko bolji za katoličane mem poprej; vendar izločno posest vsih vstanov prilastuje protestantom in „konfesijonslozarjem“; katoličani pa naj si sami napravijo viši izobrališča za svojo mladino, ako jih hočejo imeti; — Irci naj jim le pridno davke odrajujejo za brezverske in mladini pogubne naprave! Taka je pravica sedanji čas. In vendar so nekteri anglikani še očitali, da minister Gladston je to osnovo dal narediti, ker se hoče irskemu prvostolniku Cullenu prikupiti. — Angleška zbornica je 12. sušca ta vladni predlog zavrnila z 282 proti 272 glasovom. Vsled tega po angleški šegi ministerstvo utegne pasti. —

Poslednje novice. Pruska „kultura“ je velikemu škofjskemu namestniku v Strasburgu ukazala, v 48 urah deželo zapustiti, češ, da je on glavni vodja prepovedane skrivne družbe!.. Katoliška Cerkev je pač Prusu najbolj neljuba družba. — Na Pruskem je tudi gosposka zbornica sprejela cerkvi sovražljivo spremembo postave, namreč 15. in 18. §. V obeh je bil hud boj. — V Bernu na Švicarskem so frajmavrarji se prederznili škofa Lachat-a odstaviti; 97 duhovnov je zoper to protestiralo, in bernska vlada žuga tudi te vse iz službe djati. Ali ni to trinoštvo čez trinoštvo? — Udje državopravne stranke, ki so bili 11. in 12. t. m. na Dunaju zbrani, so se posvetovali, kako se bode njih stranki obnašati v oziru na neposredne volitve, ako res ta reč dobi potenje, in pa kako naj bi se državopravna stranka organizirala.

Iz Ljubljane. Rokodelski mladenči in nedeljski šolarji gosp. prof. Vončina-ta so na njegovo prizadevanje od dobrotnikov dobili prelepo bandero, katero so jim sv. Jožefa večer blagoslovili vis. čast. gosp. kanonik Fr. Kramar. To je lepo slišati! — Za preteklo leto se je Kranjski z davki preobložen deželi odpisalo 69.547 gl. — Pomočna družba za manjši obertnike in rokodelce v Ljubljani pod vodstvom gosp. J. Horaka je imela 16 t. m. letni shod, in poročilo kaže, da prav veselo napreduje; leto na leto se množi denarni znesek, s katerim gospodari in blagoslov Božji je očiten, kakor pravi naznanilo. V dveh poslednjih letih se je prometni denar namnožil za blizo 50.000 gl. in znaša sedaj 348.758 gl. O tej priliki omenja sporočilo, da nadloga zaradi stanovanj je zmiraj večji, posebno občutljiva delavcem in

manjšim obertnikom; da pritiska vprašanje delavcev, ki bi ga morala postava vrvnati, — in pa prehudi vžitni davek, ki se mora plačevati za naj bolj potrebne živčne reči.

Poslano. Hvaležnost je sicer lepa, pa redka čednost in nehvaležnost je plača svetá, si je utegnil misliti gospod profesor Maren čitajoč „Slov. Narod“, v katerem se je postavil ne ravno krasen spominek nehvaležnosti v imenu „nekterih njegovih boljih učencev.“ (Nadjamo se, da jih je prav malo.) V zlo se mu šteje, da se je prederznil v katol.-politiškem društvu pretresovati zgodovinsko neresničen dopis „Slov. Naroda“ (št. 19 iz Magjarskega) o ss. Cirilu in Metodu. — Ako nas je osupnilo, da „Nar.“ tako očitno napačno reč zagovarja in gosp. profesorja kriviči, da „dlako cepi“; nas je osupnilo še bolj to, da je „Nar.“ stoliko ihto se zaletel na osebnost vse sploh spoštovanega gosp. profesorja, češ, da naj pazi na šolo in naj tam ne uči tako „suhoparno, duhomorno in mevžasto“, da morajo učenci veselje zgubljati do slovenščine. — Komur je znano, kako vestno se gosp. profesor žrtvuje svojemu poslu, s koliko marljivostjo svojim učencem razlaga slovensko slovstvo, zraven nove tudi staroslovenščino z njenimi spominki, da molčimo o tem, koliko on tudi zunaj šole ustmeno in pismeno že toliko lét na mnoge strani učilno in budilno dela za naš narod; kdor vé, kako lepo tudi učenci že srednje zmožnosti v slovenščini pišejo*), komur je to znano: ta bode gotovo priterdil, da ne gosp. profesor Maren, ampak „Slov. Narod“ s svojim osornim očitanjem „dlako cepi“. Kaj pa tudi sedanji verli učenci mislijo o svojem gosp. profesorju, pokazali so s prelepo „serenado“ v večer pred sv. Jožefom. Mi jim zato kličemo: Mlajši naši verstniki in rojaki, tako je prav! Ne dajte se speljati, da bi razdirali edinost, katero Vam poterjeni Vaši domoljubi sadijo v serca. Z našimi občutki pa se tudi strinja glas, ki je ravno dospel iz učenške roke na tujem in sklicevaje se na ves slovenski narod oporéka zoper storjeno razžaljenje.

Toliko bodi rečeno, da ne bi gosp. profesor kje mislil, da smo njegovi učenci res tako robati in brez hvaležnosti do svojih dobrih učnikov.

Več „boljih nekdanjih učencev“.

— **Postne pridige** imajo letos prečast. gg.: v Šenkavžu g. Križnar in kan. P. Urh; pri sv. Jakopu gg. fajm. Köstl in kaplan Rozman; pri oo. Frančiškanih O. Joahim Jereb; pri sv. Petru g. Pogorelec; v Ternovem gosp. kapl. Čuber.

Opomba. Več času primérnih tvarin, nekoliko zastalib, pride prihodnjič.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po g. Dolencu 1 gl.

Za afrikanski misijon. H. Kalan 1 gl.

Za podporno duh. društvo. G. J. R-k 10 gl.

Duhorske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. V samostanu čč. oo. frančiškanov je 19. t. m. umerl č. o. Fulgencij Reich, bogoslovec 3. leta, rojen v Novem mestu 1848, posvečen 1871. — 18. t. m. je umerl č. g. Lor. Rant v ljublj. bolnišnici, bivavši ondi zmešan že od l. 1836.

*) V resnici ravno od te strani dohajajo tudi nam jezikoslovno in umoslovno prav olikani spisi. Vr.